YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

15 päivänä kesäkuuta 1999 *

Asiassa C-394/97,

jonka Helsingin käräjäoikeus (Suomi) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

Sami Heinonen,

ennakkoratkaisun yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 918/83 (EYVL L 105, s. 1) ja kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyviä vapautuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 28 päivänä toukokuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/169/ETY (EYVL L 133, s. 6) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit P. Jann (esittelevä tuomari), J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann ja M. Wathelet,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

julkisasiamies: A. Saggio,

kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Suomen hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston osastopäällikkö, suurlähettiläs Holger Rotkirch ja saman osaston lainsäädäntöneuvos Tuula Pynnä,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Roland Tricot ja Kirsi Leivo,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Suomen hallituksen ja komission 12.12.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.1.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Helsingin käräjäoikeus on esittänyt 5.11.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.11.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 918/83 (EYVL L 105, s. 1) ja kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyviä vapautuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 28 päivänä toukokuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/169/ETY (EYVL L 133, s. 6) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset ovat tulleet esiin Sami Heinosta vastaan käytävässä rikosoikeudenkäynnissä, jossa hänelle vaaditaan rangaistusta alkoholilain, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 287/1996, 10 §:n ja alkoholijuomista ja väkiviinasta annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 288/1996 (jäljempänä alkoholiasetus), 8 §:n 1 momentin rikkomisesta.

Yhteisön oikeus

3 Tuontiin sovellettavasta yhteisestä järjestelmästä ja asetuksen (EY) N:o 518/94 kumoamisesta 22 päivänä joulukuuta 1994 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 3285/94 (EYVL 1994, L 349, s. 53) sovelletaan sen 1 artiklan mukaan "tuotaessa kolmansista maista peräisin olevia tuotteita, lukuun ottamatta — —

tiettyjen kolmansien maiden yhteisestä tuontimenettelystä annetussa asetuksessa (EY) N:o 519/94 lueteltuja tietyistä kolmansista maista peräisin olevia tuotteita," ja sen 24 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa säädetään seuraavaa:

"2. a) Tämä asetus ei estä jäsenvaltioita toteuttamasta tai soveltamasta:

i) kieltoja, määrällisiä rajoituksia tai valvontatoimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten ja eläinten terveyden ja elämän suojelemiseksi, kasvien suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi, — — sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden yhteisön säännösten soveltamista."

4 Tiettyjen kolmansien maiden tuontiin sovellettavasta yhteisestä menettelystä ja asetusten (ETY) N:o 1765/82, (ETY) N:o 1766/82 ja (ETY) N:o 3420/83 kumoamisesta 7 päivänä maaliskuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 519/94 (EYVL L 67, s. 89) 19 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa on samanlainen säännös.

5 Asetuksen N:o 918/83 1 artiklan mukaan asetuksessa määritellään "tapaukset, joille myönnetään erityisolosuhteissa tuonti- tai vientitullittomuus". Tämän asetuksen toisen perustelukappaleen mukaan näillä olosuhteilla tarkoitetaan sellaisia olosuhteita, joiden vallitessa "tavaroiden tuonnin erityisedellytykset eivät vaadi talouden suojelemiseksi tavallisesti toteutettavia toimenpiteitä".

6 Asetuksen N:o 918/83 yhdeksännen perustelukappaleen mukaan asetus "ei estä jäsenvaltioita soveltamasta tuonnin tai viennin perusteltuja kieltoja tai rajoituksia yleisen moraalin, järjestyksen ja turvallisuuden, ihmisten ja eläinten terveyden ja

hengen suojelemiseksi tai kasvillisuuden säilyttämiseksi, taiteellisia, historiallisia tai arkeologisia arvoja edustavan kansallisomaisuuden suojelemiseksi taikka teollisen tai kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi".

7 Asetuksen N:o 918/83 45 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jollei 46—49 artiklan säännöksistä muuta johdu, tuontitullittomuus myönnetään kolmannesta maasta tulevien matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyville tavaroille edellyttäen, että tämä tuonti ei ole luonteeltaan kaupallista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetaan:

a) — —

b) 'tuonnilla, joka ei ole luonteeltaan kaupallista' tuontia, joka

— on satunnaista ja

— koskee yksinomaan tavaroita, jotka on tarkoitettu matkustajien henkilökohtaiseen tai heidän perheidensä käyttöön tai annettavaksi lahjaksi; nämä tuotteet eivät saa olla luonteeltaan tai määrältään sellaisia, että ne voidaan käsittää kaupallisesti käytettäviksi."

8 Tämän asetuksen 46 artiklassa vahvistetaan tiettyjen tavaroiden osalta enimmäismäärät, joita 45 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tullittomuus koskee. Oluelle artiklassa ei ole vahvistettu enimmäismäärää.

9 Niiden tavaroiden osalta, joita ei ole lueteltu 46 artiklassa, asetuksen N:o 918/83, sellaisena kuin se on muutettuna 14.2.1994 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 355/94 (EYVL L 46, s. 5), 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa tullittomuus matkustajaa kohtaan rajoitetaan 175 ecun määräiseen kokonaisarvoon.

10 Asetuksen N:o 918/83 49 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioilla on oikeus alentaa tullittomien tavaroiden arvoa ja/tai määrää, kun niitä tuovat yhteisöön:

— henkilöt, joiden asuinpaikka on raja-alueella,

— rajatyöntekijät,

— kolmansien maiden ja yhteisön välisessä liikenteessä käytettävien kuljetusvälineiden henkilöstö.

— — ."

11 Direktiivin 69/169/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1978 annetulla neljännellä neuvoston direktiivillä 78/1033/ETY (EYVL L 366, s. 31) sekä direktiivien 69/169/ETY ja 77/388/ETY muuttamisesta ja kolmansista maista tulevien matkustajien verovapautusten tason sekä yhteisömatkoilla tehtyjen verottomien ostoksien rajojen nostamisesta 14 päivänä helmikuuta 1994 annetulla neuvoston direktiivillä 94/4/EY (EYVL L 60, s. 14), 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kolmansista maista saapuvien matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyviin tavaroihin on sovellettava maahantuonnissa kannettavia liikevaihto- ja valmisteveroja koskevaa vapautusta, jos kyse on muusta kuin kaupallisesta maahantuonnista ja näiden tavaroiden kokonaisarvo on enintään 175 ecua henkilöä kohti."

12 Direktiivin 69/169/ETY 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on vahvistettava tässä artiklassa lueteltujen tavaroiden verottomalle maahantuonnille tietyt määrälliset rajoitukset. Tässä artiklassa oluen tuontia ei rajoiteta määrällisesti, eikä siinä myöskään rajoiteta alkoholijuomien tuontia matkan keston perusteella.

13 Direktiivin 69/169/ETY 3 artiklassa on muusta kuin kaupallisesta tuonnista sama määritelmä kuin asetuksen N:o 918/83 45 artiklassa.

14 Direktiivin 69/169/ETY 5 artiklassa jäsenvaltioille annetaan samoissa tilanteissa kuin asetuksen N:o 918/83 49 artiklassa oikeus alentaa niiden tavaroiden arvoa ja/tai määrää, joille myönnetään verottomuus.

Kansallinen lainsäädäntö

15 Suomen tasavalta on pitkään noudattanut rajoittavaa alkoholipolitiikkaa. Niinpä 1.7.1992—31.12.1994 voimassa olleen lainsäädännön mukaan alkoholia sai tuoda ulkomaanmatkalta periaatteessa vain, jos matka oli kestänyt yli 24 tuntia, ja tällöinkin sallitut määrät olivat erittäin pieniä. Tätä lainsäädäntöä muutettiin Euroopan unioniin liittymistä silmällä pitäen. Vuoden 1995 alussa matkan kestoon liittyvät rajoitukset kumottiin.

16 Alkoholin tuonnille säädettiin kuitenkin uudelleen rajoituksia vuonna 1996. Alkoholilakia muutettiin 1.5.1996 lukien lailla 287/1996. Lain 10 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Asetuksella voidaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä ihmisten terveyden suojelemiseksi rajoittaa Euroopan talousalueen ulkopuolelta saapuvien henkilöiden oikeutta tuoda omaa tarvetta varten alkoholijuomia kestoltaan lyhyiden matkojen osalta."

17 Alkoholiasetuksen samana päivänä voimaan tulleessa muutetussa 8 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Suomessa asuva henkilö, joka muutoin kuin lentoliikenteessä saapuu maahan Euroopan talousalueen ulkopuolelta ja jonka matka on kestänyt enintään 20 tuntia, ei saa tuoda maahan alkoholijuomia."

18 Alkoholilain muutosta on lain esitöissä perusteltu seuraavilla syillä:

— alkoholijuomien hintataso on Suomessa huomattavasti korkeampi kuin naapurimaissa Venäjällä ja Virossa;

— kolmansista maista tapahtuvaa matkustajatuontia koskevan EY-säännöstön soveltaminen aiheutti Suomessa merkittäviä sosiaalisia, terveydellisiä ja järjestyksenpidollisia haittoja;

— kun aikarajoituksia ei ollut, alkoholi- ja tupakkatuotteita Venäjältä hakevien matkustajien määrä nousi niin suureksi, että hyötyliikenteen ja rajatyöntekijöiden rajanylitys vaikeutui huomattavasti;

— Venäjän rajavyöhykkeelle perustettiin erityisiä verottomia alkoholi- ja tupakkakauppoja;

— alkoholin kokonaiskulutus kasvoi Suomessa vuonna 1995 noin 10 prosenttia, ja tämän kanssa rinnan sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat lisääntyivät;

— yleinen järjestys ja turvallisuus Suomessa heikentyi (rattijuopumukset yleistyivät, väkivaltarikollisuus lisääntyi ja muuttui törkeämmäksi erityisesti tietyillä rajaseuduilla ja satamissa Virosta Suomeen liikennöivien laivojen saapuessa, ja laiton katukauppa lisääntyi muun muassa koulujen läheisyydessä, jolloin alaikäiset ja päihtyneet saattoivat ostaa alkoholia katukau-

pasta; poliisi joutui puuttumaan näihin häiriöihin, mikä haittasi poliisin muiden virkatehtävien hoitamista);

— Suomen alkoholimonopoliyhtiön myymälöiden myynti väheni huomattavasti;

— Suomen tasavallalta jäi saamatta verotuloja arviolta noin 400 miljoonaa Suomen markkaa.

Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia

19 Heinonen, joka asuu Suomessa, lähti 14.6.1997 vuorolaivalla Helsingistä Tallinnaan (Viroon). Hän palasi sieltä meritse samana päivänä oltuaan matkalla alle 20 tuntia.

20 Tullissa Heinoselle suoritettiin paluun yhteydessä rutiiniluonteinen tarkastus, ja hänen hallustaan löydettiin 19 tölkkiä (à 0,33 litraa) olutta. Tullivalvoja antoi Heinoselle rangaistusvaatimuksen, jossa vaadittiin, että Heinonen tuomittaisiin sakkorangaistukseen määrältään vähäisen alkoholipitoisen aineen salakuljetuksesta ja että kyseiset oluet määrättäisiin menetettäväksi valtiolle.

21 Heinonen on 16.6.1997 päivätyssä viralliselle syyttäjälle osoitetussa kirjeessään vastustanut rangaistusvaatimusta. Syyttäjä on tämän jälkeen saattanut asian Helsingin käräjäoikeuden käsiteltäväksi ja vaatinut siellä Heinoselle rangaistusta

edellä mainitusta teosta ja menettämisseuraamuksen määräämistä. Heinonen on käräjäoikeudessa lausunut, ettei häntä voida tuomita menettelystään rangaistukseen, koska EU:n säännökset ovat oikeuttaneet hänet tuomaan vapaasti maahan ainakin kysymyksessä olevan määrän olutta.

22 Helsingin käräjäoikeus on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Voidaanko tullittomuusasetusta ja matkustajaliikennedirektiiviä tulkita siten, että oluen ja muiden alkoholijuomien matkustajatuonnille asetetut jäsenvaltioiden kansalliset rajoitukset, jotka perustuvat tullittomuusasetuksen johdanto-osan 9. kappaleessa ja perustamissopimuksen 36 artiklassa mainittuihin syihin tai muihin yleiseen etuun perustuviin pakottaviin vaatimuksiin, ovat yhteensopivia asetuksen ja direktiivin säännösten kanssa?

2) Ovatko edellä ennakkoratkaisupyynnön kohdassa IV 6 esitetyt seikat (a—h) [tämän tuomion 18 kohta] sellaisia syitä, joihin perustuvat jäsenvaltion kansalliset rajoitukset ovat yhteensopivia tullittomuusasetuksen ja matkustajaliikennedirektiivin säännösten kanssa?

3) Voidaanko alkoholijuomien, joilla tarkoitetaan tässä kysymyksessä myös olutta, matkustajatuonnin rajoittamista matkan ajallisen keston perusteella pitää tullittomuusasetuksen ja matkustajaliikennedirektiivin säännösten kanssa yhteensopivana sääntelynä?"

Ensimmäinen kysymys

23 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, ovatko asetus N:o 918/83 ja direktiivi 69/169/ETY este kansalliselle lainsäädännölle, jossa julkisen moraalin, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi kielletään kolmansista maista tulevia matkustajia tuomasta maahan tiettyjä tavaroita tai rajoitetaan tällaista tuontia.

24 Asetuksen N:o 918/83 tarkoituksena on tullittomuutta koskevien erojen poistaminen tulliliitosta johtuvien vaatimusten mukaisesti, kuten sen neljännestä perustelukappaleesta ilmenee. Nimenomaan 45—49 artiklan tavoitteena on kolmansista maista tulevien matkustajien matkatavaroihin sisältyvien tavaroiden tulliselvityksen helpottaminen (ks. vastaavasti asia 158/80, Rewe, tuomio 7.7.1981, Kok. 1981, s. 1805, 11 kohta) ja siten matkustajaliikenteen helpottaminen.

25 Direktiivin 69/169/ETY tarkoitus on yhdenmukaistaa kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyvät vapautukset, kuten direktiivin nimestä ilmenee. Direktiivillä pyritään siihen, että matkustajaliikenteessä sovellettavaa tuonnin verotusjärjestelmää vapautetaan entistä enemmän matkustajaliikenteen helpottamiseksi, kuten tämän direktiivin ja sen muuttamiseksi annettujen direktiivien perustelukappaleista ilmenee.

26 Asetuksen N:o 918/83 yhdeksännen perustelukappaleen mukaan asetus ei kuitenkaan estä jäsenvaltioita soveltamasta tuonnin tai viennin perusteltuja kieltoja tai rajoituksia yleisen moraalin, järjestyksen ja turvallisuuden tai ihmisten terveyden ja hengen suojelemiseksi; nämä ovat siis samoja syitä, joiden perusteella tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoitukset saattavat olla EY:n perustamissopimuksen 36 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 30 artikla) mukaisesti oikeutettuja jopa yhteisön sisäisessä kaupassa.

27 Tätä samaa tulkintaa on noudatettava direktiivin 69/169/ETY osalta, jossa säädetään asetuksen N:o 918/83 tavoin pelkästään sellaisia tavaroita koskevasta verottomuusjärjestelmästä, joiden tuontia ei ole myöskään kielletty tämän tuomion edellisessä kohdassa luetelluista syistä.

28 Tässä kohtaa on korostettava, että asetuksen N:o 3285/94 24 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa sekä asetuksen N:o 519/94 19 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa on nimenomaisesti säädetty, että nämä asetukset eivät estä jäsenvaltioita toteuttamasta tai soveltamasta kieltoja, määrällisiä rajoituksia tai valvontatoimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta taikka ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi.

29 Edellä esitetyn perusteella on selvää, että vaikka asetuksella N:o 918/83 ja direktiivillä 69/169/ETY on tarkoitus säätää siitä tulli- ja verojärjestelmästä, jota sovelletaan kolmansista maista tulevien matkustajien osalta muuhun kuin kaupalliseen tuontiin, tällä yhdenmukaistamissääntelyllä ei ole tavoitteena erityisesti säännellä asetuksen N:o 3285/94 24 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa ja asetuksen N:o 519/94 19 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen yleiseen etuun perustuvien vaatimusten suojaamista, joten jäsenvaltioilla on edelleen toimivalta ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin näiden vaatimusten suojaamiseksi.

30 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, etteivät asetus N:o 918/83 ja direktiivi 69/169/ETY ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa julkisen moraalin, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi kielletään kolmansista maista tulevia matkustajia tuomasta maahan tiettyjä tavaroita tai rajoitetaan tällaista tuontia.

Toinen kysymys

31 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään sitä, ovatko tämän tuomion 18 kohdassa kuvatut olosuhteet sellaisia, että niiden perusteella on oikeus rajoittaa kolmansista maista tulevien matkustajien oikeutta tuoda maahan alkoholijuomia.

32 Ensiksi on todettava, että taloudelliset seikat, jollaisia tämän tuomion 18 kohdassa toiseksi viimeisenä ja viimeisenä mainitut seikat ovat, eivät ole sellaisia syitä, joiden vuoksi kolmansista maista peräisin olevien tavaroiden tuonnin rajoittaminen saattaisi asetuksen N:o 3285/94 24 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan ja asetuksen N:o 519/94 19 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan olla oikeutettua (ks. analogisesti perustamissopimuksen 36 artiklan osalta asia 95/81, komissio v. Italia, tuomio 9.6.1982, Kok. 1982, s. 2187, 27 kohta).

33 Sitä vastoin yleisen järjestyksen ylläpitäminen ja sisäisen turvallisuuden varmistaminen ovat asetuksen N:o 3285/94 24 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa ja asetuksen N:o 519/94 19 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitetuista eduista tärkeimpien joukossa. Sama koskee ihmisten terveyden ja elämän suojelemista, johon alkoholismin vastaisella taistelulla pyritään (ks. perustamissopimuksen 36 artiklan osalta asia C-189/95, Franzén, tuomio 23.10.1997, Kok. 1997, s. I-5909, 76 kohta).

34 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, etteivät asetus N:o 918/83 ja direktiivi 69/169/ETY ole periaatteessa esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi rajoitetaan kolmansista maista tulevien matkustajien oikeutta tuoda maahan alkoholijuomia.

Kolmas kysymys

35 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään sitä, ovatko asetus N:o 918/83 ja direktiivi 69/169/ETY este kansalliselle lainsäädännölle, jossa alkoholinkäytöstä yleiselle järjestykselle aiheutuvien häiriöiden estämiseksi rajoitetaan matkan keston perusteella kolmansista maista tulevien matkustajien oikeutta tuoda maahan alkoholijuomia, myös sellaisia, joiden alkoholipitoisuus on vähäinen.

36 Kysymyksen tarkoituksen selventämiseksi on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla) ja perustamissopimuksen 36 artiklan osalta täsmentänyt, että vaikka jäsenvaltioiden asiana on päättää siitä, missä määrin ne haluavat suojata 36 artiklassa tarkoitettuja etuja, ja siitä tavasta, jolla tämä suoja toteutetaan, niillä on oikeus tehdä tämä vain perustamissopimuksessa asetetuissa rajoissa ja niiden on noudatettava erityisesti suhteellisuusperiaatetta (em. asia Franzén, tuomion 75 kohta).

37 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 28 kohdassa esittänyt, tässä yhteydessä on siis arvioitava sitä, onko Suomen lainsäätäjän toimenpide oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuun päämäärään nähden.

38 On kuitenkin korostettava, että kun perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tavoitteena on varmistaa yhden sisämarkkinoiden perusvapauden eli tavaroiden vapaan liikkuvuuden noudattaminen, pääasiassa kyseessä olevien yhteisön tulli- ja verosäännösten tavoite on rajoitetumpi, sillä niiden tavoitteena on kolmansista maista tulevan matkustajaliikenteen helpottaminen tulliliitosta johtuvia vaatimuksia noudattaen.

39 Näiden näkökohtien valossa on tutkittava, onko pääasiassa kyseessä oleva lainsäädäntö tarkoitukseensa soveltuvaa ja välttämätöntä.

40 Tämän lainsäädännön soveltuvuudesta tarkoitukseensa on todettava, että siinä säädetään vain rajoitettu poikkeus matkustajiin sovellettavasta yhteisön tullittomuus- ja verottomuusjärjestelmästä, koska se koskee ainoastaan tarkasti määriteltyä tavaraluokkaa eli alkoholijuomia. Poikkeus on rajoitettu myös niin, että se koskee ainoastaan tiettyjen kriteerien mukaisia matkoja eli maitse tai meritse tehtäviä matkoja, jotka kestävät enintään 20 tuntia.

41 Näissä rajoituksissa on otettu huomioon ne tyypilliset olosuhteet, jotka Suomen viranomaiset ovat yksilöineet niiksi pääasiallisiksi syiksi, jotka ovat johtaneet viranomaisten kohtaamiin sosiaalisiin ja terveydellisiin ongelmiin. Suomen hallitus on sitä paitsi korostanut, että tilanteen on havaittu parantuneen heti pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön voimaan saattamisen jälkeen. Näiden seikkojen perusteella voidaan katsoa, että tämä lainsäädäntö on tarkoitukseensa soveltuvaa.

42 Pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön välttämättömyydestä komissio on todennut, että Suomen viranomaiset olisivat voineet matkustajavirtoja tarkemmin valvomalla hyödyntää paremmin yhteisön lainsäädännössä annettuja mahdollisuuksia, joita ovat "muun kuin kaupallisen tuonnin" käsitteen tiukka soveltaminen, vapautusten rajoittaminen rajatyöntekijöiden ja kuljetusvälineiden henkilöstön osalta ja vapautusten täydellinen epääminen matkustajilta, joiden oleskelu toisessa maassa on ollut vain nimellistä. Suomen hallitus on vastannut, että näiden mahdollisuuksien käyttäminen ei olisi riittänyt kyseisten ongelmien ratkaisemiseen. Näiden mahdollisuuksien käyttäminen olisi myös edellyttänyt sellaisia lähinnä tietoteknisiä välineitä, joita ei ollut käytettävissä tai joita ei ainakaan välittömästi olisi ollut käytettävissä, vaikka viranomaisten oli löydettävä keinot alkoholinkäytön rajusta kasvusta johtuvia yleisen järjestyksen vakavia häiriöitä vastaan.

43 On todettava, että jäsenvaltioilla, joilla on edelleen yksinomainen toimivalta ylläpitää yleistä järjestystä ja taata valtion sisäinen turvallisuus (asia C-265/95, komissio v. Ranska, tuomio 9.12.1997, Kok. 1997, s. I-6959, 33 kohta), on tiettyä harkintavaltaa, kun ne päättävät kunkin yhteiskunnallisen tilanteen erityispiirteiden perusteella ja sillä perusteella, minkä merkityksen ne antavat

yhteisön oikeudessa hyväksytylle päämäärälle, jollainen on esimerkiksi taistelu alkoholinkäyttöön liittyvän rikollisuuden eri muotoja vastaan, niistä toimenpiteistä, joilla voidaan päästä konkreettisiin tuloksiin.

44 Kolmansista maista tulevia matkustajia koskevan alkoholijuomien maahantuontioikeuden rajoittaminen matkan keston perusteella näyttää olleen välttämätöntä tämän tuomion 18 kohdassa kuvatuissa olosuhteissa, sillä komission ehdotukset vaihtoehtoisiksi toimenpiteiksi eivät vaikuta riittävän tehokkailta tavoiteltuun päämäärään pääsemiseksi.

45 Tämän vuoksi kolmanteen kysymykseen on vastattava, etteivät asetus N:o 918/83 ja direktiivi 69/169/ETY ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa alkoholinkäytöstä yleiselle järjestykselle aiheutuvien häiriöiden estämiseksi rajoitetaan matkan keston perusteella kolmansista maista tulevien matkustajien oikeutta tuoda maahan alkoholijuomia.

Oikeudenkäyntikulut

46 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Suomen hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Helsingin käräjäoikeuden 5.11.1997 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 28 päivänä maaliskuuta 1983 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 918/83 ja kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyviä vapautuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 28 päivänä toukokuuta 1969 annettua neuvoston direktiiviä 69/169/ETY on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa julkisen moraalin, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi kielletään kolmansista maista tulevia matkustajia tuomasta maahan tiettyjä tavaroita tai rajoitetaan tällaista tuontia.

2) Asetus N:o 918/83 ja direktiivi 69/169/ETY eivät ole periaatteessa esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi rajoitetaan kolmansista maista tulevien matkustajien oikeutta tuoda maahan alkoholijuomia.

3) Asetus N:o 918/83 ja direktiivi 69/169/ETY eivät ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa alkoholinkäytöstä yleiselle järjestykselle aiheutuvien

häiriöiden estämiseksi rajoitetaan matkan keston perusteella kolmansista maista tulevien matkustajien oikeutta tuoda maahan alkoholijuomia.

Puissochet Jann Moitinho de Almeida

Gulmann Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä kesäkuuta 1999.

R. Grass J.-P. Puissochet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja